

OBSAH

I. Období rozpadu rodové společnosti, patriarchální otrokářství

<i>Život, osídlení a kultura starých Slovanů</i>	5
1. První zprávy o slovanských Venedech	6
2. Nejstarší slovanské kmeny	7
3. Způsob života nejstarších Slovanů	7
4. O válečném umění Slovanů	8

II. Vznik feudálních vztahů u západních Slovanů

<i>Počátky státní organizace západních Slovanů a jejich styky se sousedními feudálními státy</i>	12
1. O vzniku Samovy říše	12
2. Úprava obchodního styku se Slovaný	14
3. Branné zajištění v případě války se Slovaný	15
4. Svědectví o placení cel na Dunaji	15
<i>Velkomoravská říše</i>	17
5. Z počátků státní organizace na území Velkomoravské říše	18
6. Ze Svatoplukových bojů s franskou říší	19
7. Počátky křesťanství na Moravě — Cyril a Methoděj	20

III. Raně feudální období

<i>Počátky přemyslovskeho státu</i>	22
1. O životě a smrti knížete Václava	23
2. Stavba hradu za Boleslava I.	25
3. Územní rozsah pražského biskupství	26
4. Sjednocení raně feudálního českého státu	26
5. Zpráva Ibrahima ibn Jakuba o západních Slovanech	27
<i>Hospodářský a společenský vývoj v období 11.—12. století</i>	30
6. Feudální poplatky z českého knížetství	31
7. Povinnosti poddaných vůči duchovním	31
8. Nadání knížete Svytihněva II. pro kostel sv. Štěpána v Litoměřicích	32
9. Založení a nadání hradištského kláštera u Olomouce	33
10. Vzrůst feudálního majetku ve 12. století	34
11. První hnutí poddaných proti feudální vrchnosti	36
12. Z počátků těžby rud	37

13. Bohatství pražských kupců v 11. století	37
14. Zápis o kupeckém dvoře v pražském podhradí	38
15. O prvním kamenném mostě v Čechách	39
16. Umění a umělecké řemeslo v kláštorech	39
<i>Česká raně feudální společnost v období údělných bojů</i>	<i>40</i>
17. Výboj jako prostředek k upevnění feudální moci	41
18. Ze zákonů Břetislavových v Hnězdně	42
19. Údělná knížetství	43
20. Vyhubení Vršovců	44
21. Boj Soběslava I. s králem Lotharem Saským	45
22. Udělení královské hodnosti Vladislavu II.	47

IV. Období vrcholného feudalismu

<i>Hospodářský rozvoj a společenské rozvrstvení ve 13. století</i>	<i>49</i>
1. Právní ustanovení knížete Konráda Oty	50
2. Boj pražského biskupa s panovníkem	52
3. Osídlování půdy (kolonisace) dědičným pronájmem	54
4. Kolonisace půdy kláštery	54
5. Spory mezi klášterní vrchností a poddanými ve 13. století	55
6. Nejstarší doklady městských založení. Privilegium města Uničova	56
7. O založení města Poličky	58
8. Právo opevnění, charakteristický znak městského práva	60
9. Tak zvané mílové právo a osvobození města Opavy od cel	60
10. Udělení práva skladu městu Jihlavě	61
11. Privilegium Pražanům o přednostním zásobování dřívím	61
12. Nařízení Přemysla Otakara II. o zásobování města Mostu	62
13. Omezená volnost poddaných	62
14. Příjmy z pražských „ungeltů“	62
<i>Růst výroby a rozvoj obchodu ve vrcholném období feudalismu</i>	<i>63</i>
15. Zmínky o dolování kovů v Čechách a na Moravě	64
16. Rozkvět hornictví na Slovensku	65
17. Jihlavské horní právo	66
18. Z královských práv horních	69
19. Statuta pražských zlatníků	75
20. Revise měr a vah za Přemysla Otakara II.	76
21. Ustanovení správce měny na Moravě	76
22. Mincovní reforma Václava II.	77
<i>Český stát za posledních Přemyslovců</i>	<i>78</i>
23. Zlatá bulla sicilská	79
24. Bitva u Kressenbrunu	80
25. O bídě lidu za „zlatého krále“	82
26. Utrpení chudiny za braniborské okupace	82
27. Kurfiřtství a číšnický úřad	83
28. T. zv. privilegium krále Jana Lucemburského o zachování práv českého království	84
29. Odboj patriciátu proti šlechtě	85
30. Berní útisk a zhoršování mince za Jana Lucemburského	86
31. O zlých mravech v Čechách	87
32. Jak se strojili naši předkové ve 14. století	88

33. Stav českého království v době příchodu Karla IV. do Prahy	91
34. Založení vysokého učení pražského	92
35. Tak zvaná Majestas Karolina	93
36. Ze stavitelské činnosti Karla IV.	94
37. Rozvoj rybníkářství a vinařství	94
38. Z dějin cechovního zřízení	95
39. Výrobní předpisy brněnských sládků a pivovarníků	100
40. Zákazy cechů a bratrstev	100
41. Kutnohorští minciři a horníci v Kremnici	101
42. Sociální zařízení tavičů stříbra v 1. polovině 14. století	102
43. Nařízení krále Václava IV. kutnohorským minciřům	103
44. Z technických vymožeností: zařízení na čerpání vody v jihlavských dolech	104
45. Stavba vodovodu na Zbraslavi	105
46. Mincovní řád Karla IV.	105
47. Ustanovení o výběru cla a poplatku v Litoměřicích	106
48. Karel IV. o obchodu z Loketska do Čech	107

V. Husitské revoluční hnutí

1. Platební povinnosti poddanského městečka	110
2. Z urbárů doby předhusitské	111
3. Vystoupení brněnského řemeslnictva a chudiny proti obchodní spekulaci a drahotě	113
4. Zákaz branných spolků klatovských	115
5. Rozpory mezi feudály: zajetí krále Václava IV. pány	115
6. O prodávání odpustků v Praze	116
7. O vystoupení M. J. Husa	117
8. Boj o universitu	118
9. Z Husových obran	119
10. M. J. Husi traktát „O svatokupectví“	121
11. Vzbouření pražského lidu proti duchovenstvu a patriciům r. 1419	122
12. Počátky táborů	123
13. Založení táborské obce	124
14. O Janu Želivském, vůdci pražské chudiny	125
15. Bitva na Vítkově	126
16. Usnesení táborských synod	127
17. Řád Jana Žižky z Trocnova	129
18. Z listů Žižkových	130
19. Vítězství nad Pražany a Žižkova smrt	132
20. O nosnosti děl v 15. století	133
21. Obléhačí taktika Pražanů u Vyšehradu	134
22. O husitské minci	134
23. Bitva u Ústí	135
24. „Spanilé jízdy“	136
25. Bitva u Domažlic	137
26. Porážka táborských vojsk v bitvě u Lipan	139
27. Petra Chelčického; „O trojím lidu“	139
28. Volba husitského krále	140
29. Měnová reforma Jiřího z Poděbrad	141
30. Postavení českého státu za Jiřího z Poděbrad	142
31. Tíseň chudiny v letech 1467—1470	143

VI. Opětné upevnění feudalismu

<i>Hospodářské poměry v 2. polovině 15. století</i>	144
1. Z rybníčního hospodářství v 15. století	145
2. Chov ovcí na počátku 16. století	146
3. Viniční řád purkmistra Martina Holce z Květnice	146
4. Založení tkalcovského cechu v Rožmberku	148
5. Technické vymoženosti v mlýnech	150
6. Z dějin výroby papíru	151
7. Rozvoj českého sklářství	151
8. Těžba kovů a rud	152
9. O groších jáchymovských	153
10. Selské povinnosti na konci 15. století	153
11. Ze slovenských urbářů	154
12. Viktorin Kornel ze Všehrd o znevolňování poddaných	155
13. Dekret o stěhování poddaných	156
14. Zákaz honitby pro poddané	157
15. Zhoršování stavu poddaných měst a městeček	158
16. Přijetí pacholka do panských služeb	159
17. Úprava práce a mezd v Chebu r. 1511	159
18. Vzpoura kožišnických tovaryšů proti mistrům	161
19. Odboj poddaných proti duchovnímu správci	162
20. Povstání pražského lidu roku 1483	163
21. Bouře kutnohorských havířů	166
22. Dalibor z Kozojed	167
23. Výhružný list slovenských zbojníků	168
24. Povstání sedláků v Čechách a v Sasku	169
25. Boje mezi feudály: spory šlechty a měst o hospodářské výhody	170
26. Nářky měst na bezpráví šlechty	171
27. Úpadek panovnické moci za Jagellovců	171
 <i>Hospodářský a společenský vývoj českého státu v době předbělohorské</i>	 172
28. Jan Skála-Dubravius: „O rybnících“	174
29. Aleše Knoblocha z Pirnsdorfu: „Návod k chovu ovčího dobytka“	175
30. Pokyny k ošetřování ovocného stromoví	177
31. Dobývání uhlí v Čechách	177
32. Jiřího Agricoly „Dvanáct knih o hornictví a hutnictví“	178
33. Zavádění vysokých pecí v Čechách	182
34. Vavřince Kříčky z Bitýšky: Návod k lití a přípravě děl	182
35. Jiří Agricola: O výrobě skla	183
36. Co se vyrábělo v rožmberských sklárnách na počátku 17. století	184
37. Novokřtěnský (habánský) řád o výrobě nádobí	185
38. Mistrovské dílo hodinářství — pražský orloj	187
39. Mincovní řád Ferdinanda I.	188
40. Stížnosti současníků na nádheru v oblékání	190
41. Brtvínův návod k správě lidu poddaného	191
42. Nařízení o poddaných na rožmberských statcích	192
43. Zákazy schůzek, zábav a „nenáležitého“ odívání	193
44. Spiknutí rybníkářů proti vrchnosti	194
45. Selské povstání proti Adamu z Hradce	195
46. Tak zv. slibné zápisy	197
47. Usnesení moravského sněmu proti buřičům a proti stížnostem poddaných	198
48. Zostřování robotních předpisů	198

49. Volební zápis Ferdinanda I. Habsburského	199
50. Nezdařený odboj proti Habsburkům	201
51. O Majestátu Rudolfa II.	202

VII. Období druhého nevolnictví (1620—1781)

<i>Hospodářský a společenský vývoj po Bílé Hoře</i>	204
1. Instrukce frýdlantská	205
2. Soupis poddanské půdy	208
3. Útisk poddaných na arcibiskupských statcích	210
4. Zvyšování úročních a robotních povinností.	211
5. Rozpis robot na panství vlašimském	213
6. Povstání poddaných proti vrchnostem	214
7. Robotní patent z roku 1680	216
8. Povinnosti poddaného lidu v Terešově	217
9. Zhoršování postavení poddaného lidu na počátku 18. století	218
10. Jánošíkův odboj proti pánům a měšťanům	219
11. Robotní patent z roku 1738	221
12. O způsobu trestání poddaných	221
13. Velké selské povstání v roce 1775	222
14. Přírodní bohatství české země	225
15. Použití střelného prachu v hornictví	227
16. O hamrech a železných hutích v 17. století.	228
17. Dolování ve Štiavnici v 2. polovině 17. století	229
18. Použití atmosférického stroje v Nové Bani	230
19. Přísaha pecaře na křivoklátském panství	231
20. Tiskařské umění v 17. století	232
21. Pec křtěnského hrnčíře Benedikta Huebera z Levár na Hluboké	235
22. Balbínova chvála českého sklárství	236
23. Mzdový seznam sklářské hutě na Děčínsku	236
24. Vývoz českého skla do zámoří	237
25. Vztahy mezi výrobcem a podnikatelem. T. zv. nákladnický systém	238
26. Válcový potiskovací stroj Moravana Gloreze z konce 17. století	241
27. Z počátků manufakturní výroby v Čechách	242
28. Mzdy v litvínovské textilní manufaktuře	246
29. Průmyslová výroba v Čechách v polovině 18. století	247
30. Severočeské sklárství a obchod se skleněným zbožím v 18. století	248
31. Z patentu o pěstování moruší	250
32. Poznámky o výrobě a obchodu severočeských měst z roku 1773	250
33. Dovoz a vývoz zboží v Čechách roku 1768.	253
34. Jednotný celní řád pro rakouské země	255
35. Z ranhojičského řádu 1747.	255
36. Povinnosti vesnického kantora v polovině 18. století	257
<i>Z politických dějin našich zemí v době pobělohorské</i>	259
37. Bitva na Bílé hoře	259
38. Krvavé popravy staroměstské	261
39. Valašský odboj proti císaři za třicetileté války	263
40. O zpusťování moravských měst ve třicetileté válce	265
41. List J. A. Komenského švédskému kancléři A. Oxenstjernovi	267
42. O moru na Moravě	268
43. Ruská vojska v Čechách	269
44. Zrušení nevolnictví	270